

REHBERLİĞİN AMACI

“**Rehberliğin amacını;** bireyin, kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir” şeklinde tanımlayabiliriz. Bundan yola çıkarak rehberliğin amacı ile ilgili şu maddeler sıralanabilir :

1. Kendini tanıması,
2. Çevrede kendisine açık olan fırsatları öğrenmesi,
3. Gizil güçlerini geliştirmesi,
4. Çevresine uyum sağlaması.

Belirtilen bu amaçların ilk ikisi, bireyin çevresi ve kendisi hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi edinmesi gereğini vurgulamaktadır. Kendini tanıması ile, beden ve zihin yetenekleri, hoşlandığı ve hoşlanmadığı faaliyetleri, psikolojik ihtiyaçlarını, hayattan neler beklediğini, tutum ve değerlerini tanıması kastedilmektedir. Kişinin kendini tanımasına yardımcı olmak rehberliğin birinci işlevidir.

Bireye toplumda açık gelişme olanakları ve uyması gereken kurallar hakkında bilgi verme rehberliğin diğer işlevidir.

Bilgi Verme : Öğrenciyi; yetenek ve ilgilerine uygun okullar, programlar ve meslekler hakkında aydınlatma, ona görgü ve disiplin kuralları hakkında bilgi verme gibi faaliyetleri kapsar.

Yardım : Yardım kavramı ile kastedilen; tavsiye vermek, akıl öğretmek, bireyi doğru olduğu var sayılan bir hareket tarzını benimsemeye ve uygulamaya zorlamak olmayıp, ona çeşitli seçenekleri tanıtmak ve en uygun olanı seçmesi için gerekli değerlendirmeyi yapabilecek hale gelmesine çalışmaktır.

Yol Gösterme : Yol gösterme değil, yollar göstermedir. Çeşitli yolların avantajlı ve dezavantajlı yönleri tartışıp kendisine uygun olanı seçebilmede bireye yardımcı olmaktır. Bu açıklamalardan yola çıkarak rehberliğin amacı olarak belirtilen “ Kendini gerçekleştirme” nin tanımını yapabiliriz.

Kendini Gerçekleştirme : Bireyin, kendini anlaması, problemlerini çözebilmesi, kendine uygun seçimler yaparak gerçekçi kararlar alabilmesi, kendi kapasitelerini en uygun bir düzeyde geliştirebilmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapabilmesi, v.b. psikolojik danışma ve rehberlik yardımının esasını oluşturan ve bireyin kendini gerçekleştirme düzeyini geliştiren belirgin sonuçlarındandır.

Kendini Gerçekleştirmekte Olan Bireyin Özellikleri : Kendini gerçekleştirmekte olan birey daha yeterli bir kişiliğe sahiptir; daha verimlidir. Kim olduğunu gerçekçi bir gözle algıladığı gibi kim olabileceği hakkında da tutarlı bir görüşe sahiptir. Kendini gerçekleştirmekte olan birey hem kendisi hem de başkaları hakkında iyi düşüncelere sahiptir; insan değerlerine saygı duyar, onları benimser ve geliştirir. Kendini gerçekleştirmekte olan birey zamanının iyi kullanır; geçmişten çok geleceğe dönüktür; yaratıcıdır. Kendine saygı duyar ve kendini olduğu gibi kabul eder; duygularını açığa vurmaktan kaçınmaz. Kendini gerçekleştirmekte olan birey değişmeye ve yeni yaşantılara açıktır. Kendini değiştirmekte olan bu gerçek dünyanın yine değiştirmekte olan bir parçası gibi görür.

Kendini gerçekleştirme, birey için, kuşkusuz yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Her bireyin belli bir dönemde belirli bir gerçekleştirmeye düzeyi vardır. Bu gerçekleştirme düzeyinin zaman içinde olumlu yönde gelişmesi beklenir. İşte, psikolojik danışma ve rehberlik yardımının amacı da yukarıda sıralanan özellikler bakımından bireyin bu gerçekleştirme düzeyini geliştirmek ve en uygun seviyeye gelmesini sağlamaktır.

OKULLARDA REHBERLİK HİZMETLERİ

Bireyde meydana gelen davranış değişikliklerinin bir kısmı rastlantısal ve kendiliğinden, bir kısmı ise yetişkinler tarafından planlı ve kasıtlı olarak gerçekleştirilir. Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecine "eğitim" adı verilmektedir. Amacı bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardım etme olan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin esası da bireylerin davranışlarını değiştirmeye yöneliktir.

Rehberlik: kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerinin geliştirilmesi, çevresine sağlıklı ve dengeli uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirebilmesi için bireye yapılan yardımdır.

Eğitim alanında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en önemli işlevi öğretimi kolaylaştırıcı şartları sağlamak ve öğrencilerin öğretimden yararı sağlayabilmeleri için gerekli ortamı hazırlamada öğretmenlere yardımcı olmaktır.

Fiziksel ve toplumsal yaşamla ilgili olgulardan kaynaklanan sorunların ve bunlara bulunmuş çözüm yollarının tanıtılması ve karşılaşılabilecek yeni sorunlara çözüm bulabilme becerilerinin geliştirilmesi okullarda çeşitli ders konularının amacını oluştururken; bir kimsenin kendi hayatında karşılaştığı kişisel sorunlar hiçbir dersin konusu olmayıp rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin işidir.

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN FAALİYET ALANLARI

1- Alıştırma ve oryantasyon hizmetleri: Okula yeni başlayan öğrencilere okulun, okul imkanlarının, yakın çevrenin, okulda uygulanan eğitim programının, okulun eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerinin ve okulda uygulanan kuralların tanıtılması.

2- Bireyi tanıma hizmetleri: öğrencilerin kişisel özelliklerinin, ilgi ve ihtiyaçlarının, problemlerinin tespit edilmesi; bu amaçla çeşitli tanıma tekniklerinin kullanılması ve elde edilen bilgilerin toplu dosyalara işlenmesi.

3- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri: öğrencilerin kişisel, eğitsel ve mesleki tüm problemleri üzerinde daha çok bilinçlenerek kendilerine uygun çözüm yolları bulabilmelerine yardım edilmesi.

4- Bilgi toplama ve yayma hizmetleri: Öğrencilere okul içi programlar, sosyal, kültürel ve eğitsel çalışmalar, üst okullar, iş ve meslekler hakkında gerekli bilgilerin toplanıp verilmesi.

5- Yerleştirme hizmetleri: öğrencilerin kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli okul içi programlar, üst okullar, iş ve mesleklere yönlendirilmesi ve yerleştirilmesi.

6- İzleme hizmetleri: çeşitli okul içi programlar, eğitsel kol ve sosyal etkinliklere, başka okullara, okulu bitirerek sürekli iş ve mesleklere yerleştirilen; rehberlik ve psikolojik danışma yardımı alan öğrencilerin durumlarının izlenmesi.

7- Müşavirlik hizmetleri: öğrenci ile ilgili bütün personelin yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarının, çalışmalarda bu anlayışın esas alınması ve okulun imkanlarının bu anlayışa uygun olarak kullanılması.

8- Araştırma ve değerlendirme hizmetleri: rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkililiği açısından bu hizmetlerden yararlanacak bireylerin ihtiyaç ve gelişim durumları ve eğitim ve öğretim hizmetlerini ilgilendiren konularda araştırma yapılması.

9- Çevre ve veli ile ilişkiler: velilerin eğitim-öğretim ve rehberlik hizmetlerine katılımlarının yardımlarının sağlanması; çevrede rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti veren kurum, kuruluş

ve rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile gerekli işbirliğinin yapılması.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSLERİ

Eğitim-öğretim kurumlarında; rehber öğretmeni bulunup veya bulunmadığına bakılmaksızın öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini götürmek üzere rehberlik ve psikolojik danışma servisleri kurulur. Rehber öğretmenin bulunmadığı durumlarda servisin faaliyetleri okul müdürünün koordinesinde rehberlik hizmetlerinden sorumlu müdür yardımcısı tarafından yürütülür. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sınıflar düzeyinde yürütülebilmesi için her öğretim yılı başında senebaşı öğretmenler kurulu toplantısında sınıf öğretmenleri seçilir. Sınıf öğretmenlerinin seçiminde aşağıdaki hususlara dikkat edilir.

- a) Sınıf öğretmenlerinin tayin, hastalık, uzun süreli rapor gibi zorunlu durumlar dışında görevlerinin değişmemesine ve mümkün olduğunca sınıf öğretmenliğini sorumlu oldukları öğrencilerin mezuniyetlerine kadar sürdürmeleri.
- b) Sınıf öğretmenlerine mümkün olabildiğince idari görevler verilmemesi.
- c) Bir sınıf için birden fazla öğretmenin bulunduğu durumlarda gönüllülük ilkesi doğrultusunda hizmete yatkın olan ve girdiği ders saati sayısı az olan öğretmenin görevlendirilmesi.